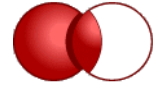

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU BUDŽETA-PRORAČUNA F BiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71 000 MOSTAR, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 221632, www.saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR: 007-03, 031-03/05

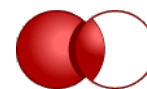
**IZVJEŠĆE
O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
na dan 31. PROSINCA 2004.godine**

“VODOVOD” društvo za vodovod i kanalizaciju d.o.o. MOSTAR

Sarajevo, lipanj 2005. godine

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED A REVIZIJU BUDŽETA-PRORAČUNA F BiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71 000 MOSTAR, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 221 632, www.saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**GRADSKOM VIJEĆU MOSTAR
NADZORNOM ODBORU «VODOVOD» d.o.o. MOSTAR
UPRAVI »VODOVOD» d.o.o. MOSTAR**

NEOVISNO REVIZIJSKO MIŠLJENJE

1. Obavili smo reviziju finansijskih izvješća »Vodovod» d.o.o. Mostar na dan 31.12.2004. godine, iskazanih na stranicama od 1 do 17. Za ova izvješća odgovorna je uprava. Naša odgovornost se svodi na izražavanje mišljenja o tim finansijskim izvješćima na temelju provedene revizije.
2. Reviziju smo obavili na temelju ovlasti sukladno sa Zakonom o reviziji budžeta/proračuna F BiH («Sl. novine FBiH», br: 48/99), i sa INTOSAI međunarodnim revizorskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju planiranje i obavljanje revizije tako da revizija pruži razumno uvjerenje o tome da li u finansijskim izvješćima ima značajnih pogrešaka, kao i da li su finansijske transakcije izvršene sukladno zakonskim propisima. Revizija je uključila ispitivanje, testiranje i prikupljanje dokaza koji potkrijepljuju iznose i objave u finansijskim izvješćima. Revizija također obuhvata ocjenu primijenjenih računovodstvenih načela i vrijednovanje sveukupne prezentacije finansijskih izvješća. Vjerujemo da je provedena revizija pouzdani osnov za izražavanje našeg mišljenja.
3. Provedena revizija finansijskog poslovanja, pokazala je da Poduzeće ima značajno neusaglašeno finansijsko poslovanje sa propisima koji se na njega odnose. Utvrđeno je:
 - Da u Poduzeću nije formiran nadzorni odbor kao organ upravljanja shodno propisima i općem aktu, što ima za posljedicu da se ne vrši nadzor nad poslovanjem. U poslovanju je i danas vidljivo odvojeno funkcioniranje dvije cjeline sa lijeve i desne obale rijeke Neretve i ako je administrativno ujedinjenje izvršeno još u 2000. godini kako smo objasnili pod točkom 4.1.
 - Da je Poduzeće poslovalo bez usvojenog plana rada i finansijskog poslovanja za 2004. godinu i ako je to bila jedna od osnovnih obveza po općem aktu. To znači da menadžment nije utvrdio okvire u kojim će se odvijati poslovanje, a time i rezultate poslovanja kako smo objasnili pod točkom 4.2.
 - Da uprava ne raspolaže evidencijama o roku dospijeaća tražbina u iznosu od 9.763.865 KM, a time i očekivanom pritjecanju novca u Poduzeće, te poduzimanju odgovarajućih mjera za naplatu svojih tražbina. Posljedica toga je da uprava nema kontrolu nad ovom imovinom, što je razlog da mi ne možemo procijeniti da li je ista realno iskazana kako smo objasnili pod točkom 4.4.
 - Da se u dijelu Poduzeća pod radnim nazivom (radna jedinica 1) isplaćuju plaće uposlenim u iznosima, na koje se ne uplaćuju u potpunosti porezi i doprinosi. Isplata neto plaća vršena je u rasponu od 506-2.245 KM, a porezi i doprinosi uplaćivani su na znatno niže iznose koji su se kretali od 292-296 KM. Ovakvim sistemom rada manje je uplaćeno poreza i doprinosa u

iznosu od 4.331.196 KM, što je iznos kumulativnih obveza ranijih i revidirane godine. Ovakav način rada je prouzrokovao umanjene prihoda fondovima PIO, zdravstvo, zapošljavanje, budžet kantona za poreze na plaću, kao i direktan uticaj na ostvarivanje prava radnika po ovom osnovu prilikom odlaska u mirovinu kako smo objasnili pod točkom 4.5.1.

- Da su posebne vodoprivredne naknade za iskorištenu vodu i posebne vodoprivredne naknade za zaštitu voda uplaćivane na naplaćenu realizaciju, a ne na obračunatu što je u suprotnosti sa odredbama Zakona o vodama u FBiH. Na kraju revidirane godine te neizmirene obveze iznose 1.303.975 KM kako smo objasnili pod točkom 4.8.
 - Da porez na promet usluga Poduzeće nije uplaćivalo sukladno sa Zakonom o porezu na promet proizvoda i usluga u FBiH, kojim je uređeno da se porez na promet usluga plaća na obračunatu, a ne na naplaćenu realizaciju. Na kraju revidirane godine po ovom osnovu obveze iznose 174.841 KM kako smo objasnili pod točkom 4.8.
 - Da od iskazane vrijednosti imovine u neto iznosu od 12,5 miliona KM, što u naravi predstavlja zemljište i građevinske objekte, za pola navedenog iznosa Poduzeće ne posjeduje dokumentaciju da je vlasnik iste kako smo objasnili pod točkom 4.6.
4. Zbog značaja iznesenih činjenica, koji su navedeni pod točkom 3. **nismo mogli formirati mišljenje, zbog čega se suzdržavamo od davanja mišljenja o finansijskim izvješćima** poduzeća »Vodovod« d.o.o. Mostar na dan 31.12.2004. godine.
5. Pored kvalifikovanog mišljenja skrećemo pažnju na izuzetno visoke gubitke vode, koji su u 2004. godini iznosili 72% od ukupno proizvedene. Izravni finansijski troškovi u proizvodnji vode su električna energija i klor koji učestvuju 0,03 KM po 1 m³ vode pa su gubici na izravnim troškovima 561.000 KM.

Zamjenik generalnog revizora
Branko Kolobarić,dipl.oec

Generalni revizor
mr.sc. Ibrahim Okanović,dipl.oec

BILANCA USPJEHA ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31.12.2004.GODINE

	2004.GOD.	2003.GOD.
		(nerevidirana)
PRIHODI OD PRODAJE	8.160.153	8.670.366
TROŠKOVI PRODAJE	9.184.042	10.495.809
GUBITAK IZ REDOVNE DJELATNOSTI	1.023.889	1.825.443
PRIHODI OD KAMATA	188	
POZITIVNE KURSNE RAZLIKE	1.745.468	1.733.470
OSTALI PRIHODI OD FINANCIRANJA		
RASHODI OD KAMATA	18.770	
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE	65.930	
DOBIT IZ FINACIJSKIH AKTIVNOSTI	1.660.956	1.733.470
OSTALI PRIHODI	1.059.312	2.317.820
OSTALI RASHODI	1.671.561	2.225.847
GUBITAK IZ OSTALIH AKTIVNOSTI	612.249	+91.973
DOBIT GODINE	24.818	0
POREZ NA DOBIT		
REZULTAT PERIODA		0

BILANCA STANJA NA DAN 31.12.2004.GODINE

	31.12.2004.	31.12.2003.
IMOVINA	38.157.734	31.217.698
DUGOROČNA IMOVINA:	23.657.711	20.758.383
Ostala nematerijalna sredstva	433.775	413.055
Nekretnine, postrojenja i oprema	17.187.764	16.445.426
Investicije u toku	5.821.561	3.685.291
Ulaganja	127.115	127.115
Ostala dugoročna razgraničenja	87.496	87.496
KRATKOROČNA IMOVINA:	14.500.023	10.459.315
Zalihe	3.821.572	2.043.982
Ostale kratkoročne tražbine	585.590	200.956
Tražbine od kupaca	9.763.865	7.542.681
Kratkoročna razgraničenja	13.823	27.993
Novac u banci i blagajni	315.173	643.703
UKUPNO AKTIVA:	38.157.734	31.217.698
Vanbilančna evidencija	3.993.095	3.993.095
KAPITAL:	6.260.663	6.235.845
Državni kapital	10.854.752	10.854.752
Akumulirani gubitak	4.594.089	4.618.907
DUGOROČNE OBAVEZE:	18.013.000	13.674.276
Kreditni u zemlji	15.200.180	11.191.286
Ostale dugoročne obveze	7.862	26.566
Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	2.804.958	2.456.424
KRATKOROČNE OBVEZE	13.884.071	11.307.577
Kratkoročni krediti		30.000
Ostali dobavljači	6.818.002	6.460.816
Porezi	5.994.459	4.023.424
Druge obaveze	337.797	408.604
Kratk.razgr.i rezervisanja	733.813	384.733
UKUPNO PASIVA:	38.157.734	31.217.698
Vanbilančna evidencija	3.993.095	3.993.095

IZVJEŠĆE O GOTOVINSKIM TIJEKOVIMA NA DAN 31.12.2004.GODINE

Opis	31.12.2004.
Gotovinski tijek iz poslovnih aktivnosti:	
Neto dobit	24.818
Amortizacija /vrijednost usklađivanja materijalne imovine	923.647
Rashodi (prihodi)od otuđenja materijalnih sredstava	6.149
SVEGA	929.796
Povećanje zaliha	-1.777.590
Povećanje tražbina	-5.417.549
Smanjenje unaprijed plaćenih troškova	14.170
Povećanje obveza prema dobavljačima	357.186
Povećanje ostalih obveza	1.900.228
Povećanje odloženih prihoda	697.614
SVEGA	-4.225.941
A. Neto gotovina dobijena od poslovnih aktivnosti	-3.271.327
Gotovinski tijek od ulagačkih aktivnosti:	
Nabavka nematerijalnih sredstava	-20.720
Nabavka materijalnih sredstava	-3.827.108
B. Neto gotovina korištena u ulagačkim aktivnostima	-3.847.828
Gotovinski tijek od financijskih aktivnosti:	
Primljena pozajmljena sredstva	6.790.625
C. Neto gotovina korištena u financijskim aktivnostima	6.790.625
Neto povećanje (smanjenje) gotovine na računu i u blagajni (A+B+C)	-328.530
Početno stanje gotovine na računu i u blagajni	643.703
Konačno stanje gotovine na računu i u blagajni	315.173
Neto povećanje (smanjenje) gotovine na računu i u blagajni	-328.530

IZVJEŠĆE O PROMJENAMA NA KAPITALU ZA 2004.GODINU

OPIS	UPISANI KAPITAL	AKUMULIRANI DOBITAK (GUBITAK)	UKUPNO
Stanje na dan 31.12.2002.godine	18.683.904	-12.448.059	6.235.845
Raspored dobitka (gubitka)	-7.829.152	-7.829.152	
Stanje na dan 31.12.2003.godine	10.854.752	-4.618.907	6.235.845
Neto dobit razdoblja		24.818	24.818
Stanje na dan 31.12.2004.godine	10.854.752	-4.594.089	6.260.663

Odlukom Upravnog odbora br. 03/UO-04 od 23.02.2004. godine izvršeno je smanjenje osnovnog kapitala Poduzeća za iznos od 7.829.153 KM koji predstavlja akumulirane gubitke zaključno sa 31.08.2000. godine i ovo umanjeње kapitala je registrovano kod Županijskog-Kantonalnog suda u Mostaru Rješenjem broj: Tt-267/02 od 23.05.2002. godine.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
«VODOVOD» d.o.o. MOSTAR
za 2004.godinu

1. UVOD

«Vodovod» d.o.o. Mostar u daljem tekstu Poduzeće je izvršilo zadnje usklađenje temeljem Odluke Gradskog vijeća Rješenjem županijskog-kantonalnog suda u Mostaru br: UV-2156/04 dana 14.07.2004. godine. Ovom Odlukom se dotadašnji direktor i zamjenik direktora, koji su upisani u sudski registar 23.05.2002. godine, do imenovanja Uprave društva, ovlašćuju za organiziranje rada, rukovođenje poslovanjem, zastupanje i predstavljanje društva.

Poduzeće je u 100 % vlasništvu Grada Mostara, koji je osnivač i jedini član društva.

Poduzeće je osnovano radi snabdijevanja grada pitkom vodom, odvođenje oborinskih i otpadnih voda, održavanje, gradnju i projektovanje vodovodnih i kanalizacionih objekata.

Djelatnost Poduzeća je od posebnog društvenog interesa kojim se obezbjeđuju uslovi života i rada građana, privrednih i drugih subjekata na području Grada Mostara i to: skupljanje, prečišćavanje i distribucija vode, niskogradnja (izgradnja gradskih cjevovoda za vodovod i kanalizaciju), održavanje objekata visokogradnje, niskogradnje i njihovih dijelova (gradski cjevovod za vodovod i kanalizaciju), izgradnja hidrograđevinskih objekata, održavanje hidrograđevinskih objekata, instalacijski poslovi (postavljanje instalacija za vodu), arhitektonske i inženjerske djelatnosti, tehničko ispitivanje i analiza (mjerenje i analiza u vezi čistoće vode), uklanjanje otpadnih voda, odvoz smeća i slične djelatnosti (održavanje kanalizacije i vodova, pražnjenje i čišćenje septičkih jama i tankova), uvoz-izvoz iz okvira registrirane djelatnosti.

Poduzeće sastavlja jedinstvena finansijska izvješća, a zapravo ta izvješća predstavljaju zbir dvije odvojene cjeline kao naslijeđe iz prošlog perioda čije suštinsko ujedinjenje se još nije desilo u pravom smislu te riječi.

Broj zaposlenih na dan 31.12.2004. godine je 241.

Sjedište Poduzeća je u Mostaru, ul. Mile Budaka 106.

2. REZIME

Poduzeće je registrirano kao jedno pravno lice, ali su vidljiva naslijeđa iz prošlog perioda kada su funkcionirale dvije odvojene cjeline. Knjigovodstvene evidencije se i dalje vode odvojeno za svaku cjelinu tzv. «Zapadnoj obali» koja se u poslovnim evidencijama naziva RJ. 1 i tzv. «Istočnoj obali» koja se naziva RJ2.

Opće zapažanje nakon provedene revizije finansijskog poslovanja ukazuje na to da u internoj upravi i kontroli ima nedostataka, koji imaju za posljedicu neefikasno upravljanje i neispravan obračun.

Nedostaci se odnose na nepotpunu primjenu zakonskih propisa koji su doneseni na nivou Federacije BiH, a vezano za plaćanje poreza i doprinosa na stvarno isplaćene plate i to samo kod zaposlenih u dijelu preduzeća sa zapadne strane, gdje se isplata doprinosa i poreza uplaćuje na 55% prosječne plate Federacije BiH, koja se u revidiranoj godini kretala od (292-296 KM), a stvarne isplate su u rasponu od 506 do 2245 KM. Na ovaj način nije uplaćeno doprinosa i poreza u iznosu od 4.331.196 KM.

Posebne vodoprivredne naknade za iskorištenu vodu i posebne vodoprivredne naknade za zaštitu voda su uplaćivane na naplaćenu realizaciju, a ne na obračunatu i knjiženu što je u suprotnosti sa odredbama Zakona o vodama u FBiH. Na kraju revidirane godine te obveze iznose 1.303.975 KM.

Evidentirani porez na promet usluga »Vodovod« d.o.o. Mostar nije uplaćivalo sukladno sa Zakonom o porezu na promet proizvoda i usluga u FBiH, kojim je uređeno da se porez na promet usluga plaća na

obračunatu realizaciju u određenom roku, a ne na naplaćenu. Na kraju revidirane godine te obveze iznose 174.841 KM.

Informatički sustav koji se koristi ne obezbjeđuje potrebne informacije za efikasno poslovanje. Posljedica toga je da preduzeće nema mogućnost efikasnog praćenja naplate tražbina.

Uprava nema svojih procedura kako da uposleni postupaju kod procesa vezanih za zaštićenu imovinu, što je posebno izraženo kod naplate tražbina za isporučenu vodu i ako je procenat naplate nizak 60,7% u revidiranoj godini. Tražbine od fizičkih i pravnih lica za vodu iskazane su u iznosu od 9.763.865 KM. Pored toga postoji značajan iznos drugih tražbina koje su mogle biti utužene, a nisu, jer nije postojao neovisan sistem pokretanja tužbi.

Osnivač poduzeća – Gradska uprava grada Mostara nije definirala svoju odgovornost nadzora u odnosu na ovo Poduzeće. Posljedica toga je da se ne vrši nadzor nad poslovanjem istog.

Izražena je nelikvidnost Poduzeća, a posljedica toga su značajne obveze koje se ne plaćaju u predviđenim rokovima, što može imati posljedica na povećanje troškova po osnovu eventualnih sudskih sporova i kamata. Samo po osnovu utrošene električne energije dug iznosi 5.912.292 KM, koji obuhvata i neplaćeni utrošak struje u poslijeratnom periodu.

Gubici vode u transportu i distribuciji vode kao i nelegalni priključci protiv kojih Poduzeće nema adekvatan sistem otkrivanja je ključni problem ovog Poduzeća. Gubici vode iznose 18.700.000 m³ ili 72% u odnosu na ukupno proizvedenu vodu.

Na uočene nepravilnosti mi smo dali preporuke čiju implementaciju očekujemo u narednom periodu.

3. CILJ I OBIM REVIZIJE

Cilj ove revizije bio je da se ocijeni adekvatnost poduzetih mjera od strane menadžmenta Poduzeća u provođenju postavljenih ciljeva, što se obezbjeđuje uređenjem ključnih poslovnih operacija u kojima prilikom njihovog izvođenja mogu nastati značajna odstupanja, izvješća o tim operacijama, pouzdanost računovodstvenih evidencija kao i usuglašenost finansijskih transakcija sa propisima.

Ispitali smo procese vezane za planiranje, poštivanje planskih veličina, ključne troškove iskazane u finansijskim izvješćima, kao što su procesi vezani za prijem uposlenika, isplata osobnih primanja uposlenih kao i nabavku opreme.

Odabran je uzorak transakcija da bi se utvrdilo da li sistem kontrola funkcioniра adekvatno i da li je kao takav pouzdan.

Ograničili smo vremenski okvir naše revizije na 2004. godinu. Isto tako nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja i utvrdili svako područje gdje se može pojaviti problem, niti smo ispitivali sve transakcije jer su nam resursi i vrijeme ograničeni. Oblastima kao što su strateško planiranje i iskazivanje negativnog rezultata poslovanja, načinu na koji je vršen odabir najpovoljnijeg ponuđača i kontrola nad pojedinim vrstama troškova i imovine data je veća značajnost. Naša revizija ne obuhvata reviziju početnih stanja «Vodovod» d.o.o. Mostar i za njih ne iskazujemo svoje mišljenje.

Reviziju finansijskih izvješća za 2002. i 2003. godinu, obavila je komercijalna revizorska kuća «DELOITTE».

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1. Upravljanje i rukovođenje

Upravljačku funkciju u Poduzeću je do travnja 2004. godine vršio Upravni odbor kao organ upravljanja i imenovan je Odlukom Gradskog vijeća grada Mostara u V mjesecu 2000. godine. Članovi Upravnog odbora su u nekoliko navrata mijenjani (nespojivost sa drugim funkcijama, smrt i slično). Posljednji saziv Upravnog odbora je obavljao svoju funkciju od 01.03.2004. godine do usklađivanja sa Zakonom o gospodarskim društvima. Odlukom Gradskog vijeća od 27.05.2004. godine izvršeno je usklađivanje sa Zakonom o gospodarskim društvima i Poduzeće je nakon toga organizirano i posluje kao društvo sa ograničenom

odgovornošću. Usvojen je i novi statut u skladu sa propisima. Shodno tim propisima organ upravljanja je Skupština i Nadzorni odbor, koji imenuje Gradsko vijeće, ali nadzorni odbor nije ni do danas imenovan. Posljedica toga je da se poslovanje Poduzeća odvija bez nadzora koji se zahtjeva propisima.

Uprava i organ upravljanja nisu izradili plan za 2004. godinu te se poslovanje odvijalo bez istog, za što ne postoje opravdani razlozi, a oni se najprije mogu naći u nepostojanju spoznaje uprave o obvezi i značaju donošenja plana. S obzirom da je usvajanje plana u nadležnosti Gradskog vijeća iz te činjenice je vidljiva potreba imenovanja organa upravljanja sukladno propisima.

Društvo zastupa Uprava koju čine direktor i izvršni direktor. Članove Uprave imenuje Nadzorni odbor uz suglasnost Gradskog vijeća i obavezni su prisustvovati sjednicama nadzornog odbora, bez prava odlučivanja. S obzirom da nisu imenovani članovi Nadzornog odbora slijedom toga nisu imenovani ni novi članovi Uprave, sukladno sa Zakonom o gospodarskim društvima, tako da Uprava nije mijenjana i iste osobe su i dalje ovlaštena za zastupanje, organiziranje rada i rukovođenje poslovanjem, zastupanje i predstavljanje društva.

Preporuka:

- **Da se imenuje Nadzorni odbor Poduzeća, koji će uspostaviti nadzor nad poslovanjem sukladno propisima.**

4.2. Financijski plan i planiranje poslovnih aktivnosti

Financijski plan i planiranje poslovnih aktivnosti čija izrada i predlaganje je u nadležnosti Uprave, a usvajanje i donošenje u nadležnosti Gradskog vijeća za poslovnu 2004. godinu nije uopće rađen, a time ni donešen. Poslovanje bez planskih okvira nije u interesu Poduzeća, a nije ni sukladno sa zahtjevima propisa, što je posebno zahjevano novim Zakonom o javnim poduzećima.

Prema objavljenim finansijskim izvješćima Poduzeće je potrošilo 10,9 miliona KM što su značajna sredstva, a utrošena su bez plana.

Preporuka:

- **Da se obezbijedi donošenje plana poslovanja Poduzeća u kojem će biti postavljeni kratkročni i srednjoročni ciljevi, kako bi se obezbijedio sitemski pristup u poslovanju Poduzeća, što je propisana obveza Zakonom o javnim poduzećima.**

4.3. Prihodi

Prema finansijskim izvješćima i evidencijama ukupno iskazani prihodi iznose 10.965.121 KM. Prihod je iskazan sukladno računovodstvenim standardima.

Struktura ostvarenog prihoda je:

a) Prihodi iz redovne djelatnosti

- Prihodi od fakturiranih i isporučenih voda 6.500.356 KM
- Prihodi od usluga priključenja vode 1.645.827 KM
- Prihodi od tendera 13.970 KM

b) Prihodi od ostalih aktivnosti

- Ostali prihodi 1.059.312 KM
- Neto prihod od finansijskih aktivnosti 1.660.956 KM

U odnosu na 2003. godinu prihod bilježi pad za 15 % ili za 1.936.330 KM. Na pad prihoda značajno je uticalo smanjenje prihoda od pozitivnih tečajnih razlika kao rezultat usklađivanja domaće valute sa stranim valutama, jer je kredit Svjetske banke po čijem osnovu su i nastale tečajne razlike iskazan u US\$.

Pritjecanje ekonomskih koristi u poduzeće od iskazanog prihoda je područje na kojem uprava treba usmjeriti svoje djelovanje počev od softverskog obezbjeđenja kao podrške sistemu efikasnog praćenja tako i uređenja i poduzimanja neophodnih radnji za naplatu svojih tražbina.

Naše provjere pokazale su da su najveći dužnici veliki potrošači vode te da je prioritarno potrebno rješavati te odnose sa istima.

Mjere koje poduzima uprava (kampanja sa odnosima sa javnošću- apeliranjem potrošača putem medija, sklapanje ugovora o obročnom plaćanju, isključivanje vode do izmirenja duga i slično) na strategiji poboljšanja naplate nisu dale značajnije rezultate. To upravo govori da iste treba preispitati i prilagođavati interesu poduzeća.

Ukupno fakturisana isporučena voda za 2004.godinu iznosila je 6.500.356 KM, od čega je naplaćeno 3.948.619 KM ili 60.74 %.

Cijene za 1 m³ vode su utvrđene i na snazi su od 01.03.2002., a razvrstane su u tri kategorije:

- Domaćinstva 0,69 KM,
- Predškolske, školske, studentske i sportske ustanove, javne kuhinje 0,79 KM,
- Ostali potrošači 1,31 KM.

Struktura ostalih prihoda je:

c) Ostali prihodi

Vrsta prihoda	R.J.1-Zapad	R.J.2-Istok	Ukupno
Prihodi od donacija i subvencija	26.664	20.426	47.090
Prihodi od otpisanih obaveza	17.384	362	17.746
Viškovi	58.933	996	59.929
Naplaćena otpisana potraživanja	140.003	-	140.003
Vrijednost proizvoda i usluga u internoj realizaciji	-	777.368	777.368
Ostali prihodi	2.659	14.517	17.176
UKUPNO:	245.643	813.669	1.059.312

Interna realizacija se odnosi na angažman uposlenih radnika u Poduzeću na projektima koji se financiraju iz kreditnih sredstava Svjetske banke. Radi se o projektima rekonstrukcije i sanacije vodnih objekata. Za realizaciju ovih projekata angažirani su već uposleni radnici i po tom osnovu dio kreditnih sredstava (redovnih ličnih primanja) iskazan je kao prihod od interne realizacije, a kao trošak plaća uposlenih.

d) Gubici proizvedene vode i nelegalni priključci

U poslovanju Poduzeća su evidentni visoki gubici proizvedene vode u vodovodnoj mreži. Tako u 2004. godini ostvarena proizvodnja vode iznosi 26.000.000 m³, od čega su potrošene količine (fakturirane) 7.300.000 m³ ili 28 %, a ostvareni gubici vode iznose 18.700.000 m³ ili 72 % ukupne proizvedene vode. Izravni finansijski troškovi u proizvodnji vode su električna energija 657.000 KM i klor 30.000 KM što je ukupno 687.000 KM. Učešće izravnih troškova u 1 m³ proizvedene vode je 0,03 KM pa su gubici na izravnim troškovima 561.000 KM. U Poduzeću postoji tehnička služba koja raspolaže navedenim podacima, ali nismo imali pisanih informacija da je Uprava raspravljala o navedenom problemu niti je vršila procjenu gubitaka vode, kao i način kako će smanjiti navedene gubitke.

U navedenim gubicima su i gubici po osnovu nelegalnih priključaka na vodovodnu mrežu. Inkasanti, koji vrše redovno očitavanje brojila su upoznati sa situacijom na terenu, prijavljuju i otkrivaju takve slučajeve. Međutim ovakav način je nedostatan s obzirom da ne postoji donešen sistem za otkrivanje i prijavljivanje nelegalnih priključaka, jer u postojećem načinu rada prijavljivanje nelegalnih priključaka zavisi isključivo od subjektivne odluke inkasanata.

Preporuka:

- **Da se u najviši prioritet poslovnih ciljeva stavi smanjenje gubitaka vode .**
- **Da se napravi efikasan sistem na otkrivanju nelegalnih priključaka, kako otkrivanje istih nebi isključivo ovisilo o subjektivnoj procjeni i zapažanju inkasanata.**

4.4. Tražbine

U finansijskim izvješćima iskazane tražbine od kupaca na dan 31.12.2004. godine iznose ukupno 9.763.865 KM. Tražbine predstavljaju iznos tražbina nakon povećanja troškova poslovanja po osnovu izvršene ispravke na kraju poslovne godine, koja iznosi 6.361.106 KM. Ukupne tražbine bez izvršene ispravke iznose 16.124.971 KM i sastoje se od:

- Tražbine za vodu – industrija 9.355.792 KM
- Tražbine za vodu – domaćinstva 5.470.205 KM
- Tražbine za usluge 1.298.974 KM.

Revizijom smo utvrdili da uprava nema usvojene procedure o načinu postupanja kod tražbina i povećanja troškova poslovanja po osnovu ove imovine, te da se troškovi poslovanja povećavaju na slijedeći način:

- U RJ.1 prilikom svakog obračuna šestomjesečnog i godišnjeg se vrše ispravke nenaplaćenih tražbina iz tog perioda na teret rezultata poslovanja za sve nenaplaćene tražbine. Ovakvih ispravki je u 2004. godini bilo ukupno u iznosu 798.418 KM. U 2004. godini naplaćeno je otpisanih tražbina u iznosu od 140.003 KM. Po popisu na dan 31.12.2004. godine po odluci Upravnog odbora je trajno otpisano tražbina od kupaca u iznosu od 271.390 KM.
- U RJ.2 se ovakve ispravke ne vrše iz razloga što su sve takve tražbine utužene i tek po rješenjima tužbi se ispravlja rezultat.

Uprava nije obezbijedila ročnu strukturu svojih tražbina i ne raspolaže evidencijama o roku dospjeća navedene imovine, a time i poduzimanju odgovarajućih mjera za pritičanje ekonomske koristi u Poduzeće. To nadalje znači da uprava nema kontrolu nad ovom imovinom, što je razlog da mi ne možemo procijeniti da li je ista realno iskazana.

Utuzivanje

U R.J.2 dug za neplaćenu potrošnju vode veći od 50,00 KM utužuje se na temelju odluke Uprave na način da ekonomski sektor dostavlja pravnom sektoru spisak potrošača čiji je dug veći od navedenog iznosa sa neplaćenim računima. Po tom osnovu su protiv pravnih lica pokrenute dvije tužbe u ukupnom iznosu 40.213,00 KM, a protiv fizičkih lica 326 tužbi u ukupnom iznosu 47.273,00 KM. Procjena naplativnosti za ove tražbine nije rađena.

U RJ.1 odluku o pokretanju sudskog postupka u 2004. godini donosio je direktor i nakon toga pravna služba je poduzimala daljnji postupak. Sudski postupci su pokrenuti protiv:

- domaćinstava u iznosu od 918.967 KM.
- privatnih radnji u iznosu od 344.952 KM.
- pravnih osoba (gospodarska društva, institucije, državni organi) u iznosu od 4.728.585 KM.

Ostale tražbine

U finansijskim izvješćima najznačajnija pozicija se odnosi na tražbine od Hercegovina osiguranja u iznosu od 479.451 KM (životno osiguranje radnika i osiguranje vozila), što je evidentirano u RJ.1..

Dana 12.09.2000. godine sklopljena su dva akta o poslovnoj suradnji sa Hercegovina osiguranjem:

- Prvi akt je Ugovor o osiguranju motornih vozila i imovine broj: I-1656/00 na iznos od 140.480 KM. Ugovor je sklopljen na neodređeno vrijeme, a maksimalno do iskorištenja navedenog iznosa.

- Drugi akt je Sporazum koji se odnosi na kolektivno životno osiguranje djelatnika sa dodatnim osiguranjem od posljedica nesretnog slučaja broj:I-1659/00 na iznos od 359.520 KM po kojem se godišnja premija plaća mjesečno 53,40 KM po osiguraniku. Trajanje osiguranja je deset godina.

Sporazumom je predviđeno da se premija za prve tri godine kolektivnog životnog osiguranja u iznosu od 359.520 KM i ugovora o osiguranju motornih vozila u iznosu od 140.480 KM izmiri cesijom ustupanjem svojih tražbina od Federalnog ministarstva obrane u ukupnom iznosu od 500.000 KM Hercegovina osiguranju. Do dana 31.12.2002. godine po osnovu osiguranja motornih vozila iskorišten je iznos od 25.096 KM, tako da je ostalo neiskorišteno po ovom osnovu 116.384 KM. Dopisom «Vodovod» d.o.o. Mostar broj: IV-1466/03 od 30.09.2003. godine zatražen je raskid sporazuma o životnom osiguranju i drugim dopisom broj: 1203/03 od 23.06.2003. godine zatražen je raskid ugovora o osiguranju motornih vozila i imovine. Istim dopisima zatražena je isplata otkupnih vrijednosti polica životnog osiguranja sa danom isteka vremena za koji je premija osiguranja unaprijed plaćena, kao i povrat neiskorištenog dijela ugovora za osiguranje motornih vozila što je iznos iskazane tražbine. U dopisima za raskid ovih akata kao razlog je navedeno složeno materijalno-financijsko stanje u poslovanju Poduzeća. «Vodovod» d.o.o. Mostar je dopisom broj: IV-2092/04 od 25.10.2004. godine **opomenuo Hercegovina osiguranje da ukoliko ne izvrše povrat uplaćenih sredstava će pokrenuti sudski spor, što do danas nije učinjeno za što opravdani razlozi ne postoje.**

Sve navedene radnje desile su se u periodu koji prethodi našoj reviziji, te o pravilnosti odobravanja ovih transakcija ne iznosimo svoje mišljenje, nego se usmjeravamo na potrebu pokretanja postupka naplate iskazanih tražbina.

Preporuka upravi:

- **Da se bez odlaganja pokrene postupak utuženja tražbina u iznosu od 479.451 KM, što je obveza uprave u cilju zaštite imovine.**
- **Da se obezbijedi adekvatan softver i uspostave procedura kako bi se obezbijedila ročna struktura tražbina u cilju pravovremenog i jedinstvenog načina zaštite imovine poduzeća.**

4.5. Rashodi i izdaci

Odgovornost uprave za povjereno upravljanje i rukovođenje cijeni se kroz slijedeće:

- da su godišnja izvješća urađena tako da prikazuju realno stanje poduzeća
- da je pouzdano o tome izvijestio
- da je postupao po eksternim i internim pravilima.

Ostvareni ukupni rashodi u 2004. godini su 10.940.302 KM..

a) Troškovi poslovanja

Od ukupnih troškova poslovanja koji su iskazani u financijskim izvješćima u iznosu od 9.140.669 KM izdvajamo slijedeće značajnije pozicije iskazane u tabeli:

Vrsta troška	R.J 1-Zapad	R.J.2 –Istok	Ukupno
Bruto plaće	2.445.340	1.413.800	3.859.140
Zakupnine	45.100	-	45.100
Troškovi reklame i propagande	24.991	2.000	26.990
Troškovi reprezentacije	34.086	21.258	55.344
Putni troškovi i dnevnice	60.811	49.987	110.798
Naknade radnicima i stanovništvu	83.555	193.964	277.519
Porezi koji ne zavise od fin.rezult.	12.403	178.587	190.990
Ostali troškovi poslovanja	219.187	166.241	385.428

4.5.1. Primjena zakonskih propisa u obračunu i isplati plaća

Najveći troškovi poslovanja u Poduzeću se odnose na bruto plaće uposlenih ili 35% od ukupnih troškova pa smo zbog značajnosti ovih troškova našu provjeru usmjerili na pravilnost primjene zakonskih propisa iz oblasti obračuna, iskazivanja i uplate pripadajućih poreza i doprinosa po osnovu plaća.

Naše provjere procesa obračuna i isplate plaća uposlenim pokazale su da se jedinstveno ne primjenjuju zakonski propisi za sve uposlene u Poduzeću. Tako se:

- U R.J.2 obračunavaju, iskazuju i uplaćuju porezi i doprinosi sukladno zakonskim propisima na stvarno isplaćene plaće.
- U R.J.1 se obračunavaju i iskazuju porezi i doprinosi na i iz plaće na iznos stvarnih plaća, a **uplata istih se vrši na značajno manji iznos.** Tako je tijekom 2004. godine uplata vršena na osnovicu 292-296 KM i na taj iznos su podnosili specifikacije za isplatu plaća nadležnoj Poreznoj upravi. Stvarne plaće su isplaćivane u iznosima u rasponu od 506 KM kao najniže i 2245 KM kao najviše. Ukupne obveze (31.12.04 godine) za poreze i doprinose po osnovu plaća koje na ovaj način nisu izmirene iznose ukupno 4.331.196 KM na dan bilansiranja i odnose se na: porez na plaće 310.058 KM, MIO 1.575.058 KM, zdravstveno 1.217.958 KM, zapošljavanje 186.095 KM, obrazovanje i kultura 173.415 KM, zaštita od prirodnih nesreća 1.740 KM, doprinosi iz plaća po zapisniku finansijske policije 866.560 KM i doprinos za porodilje 312 KM.

Samo za revidiranu godinu po osnovu plaća gdje je u uplate uključena i uplata za 12. mjesec 2004. godine koja je uplaćena u januaru 2005. godine te obaveze iznose:

Naziv	Obračunato	Uplaćeno	Razlika
Stvarne neto plaće	1.447.204	1.447.204	-
Porez na plaću	42.360	27.771	14.589
MIO	510.776	193.384	317.392
Zdravstvo	361.801	136.980	224.821
Nezaposleni	53.199	20.142	33.057
UKUPNO:	2.415.340	1.825.481	589.859

Iz navedenih podataka vidljivo je da se već duži vremenski period ne uplaćuju porezi i doprinosi na stvarno isplaćene plaće, te da u 2004. godinu nije uplaćeno ukupno 589.859 KM poreza i doprinosa na plaće, dok se preostali dio u iznosu od 3.741.337 KM odnosi na prethodne godine

Posljedica nepostupanja sukladno zakonskim propisima je ta da su umanjeni pripadajući prihodi fondovima PIO, zdravstvo, zapošljavanje, budžet kantona za poreze na plaću. Isto tako neuplaćivanje u fond PIO propisanih iznosa direktno utiče na ostvarivanje prava radnika po ovom osnovu prilikom odlaska u mirovinu.

O izmirenju ovih obveza sklopljen je sporazum o odgođenom vraćanju duga sa Federalnim ministarstvom financija Poreznom upravom Središnji ured Sarajevo broj:10/01-15-5-2008/05 od 14.06.2005. godine. Obveza dužnika po ovom sporazumu je da se iste u cjelosti plate do 01.12.2005. godine. Važnost navedenog sporazuma uslovljena je redovnim izmirenjem tekućih obveza poslije sklapanja istog, što Poduzeće nije ispoštovalo tako da to znači da je ovaj sporazum raskinut.

Tijekom revizije smo utvrdili da je u Poduzeću uposleno 5 radnika koji su raspoređeni na radna mjesta a ne ispunjavaju uslove koji su potrebni za ta radna mjesta (arhivar 1, laborant 2, pumpar 1 i limar 1).

Za evidentiranje prisustva radnika na poslu odgovorni su rukovodioci organizacionih jedinica.

Ostali troškovi

U R.J. 1 smo utvrdili da iz razloga što je skladište na Čekrku u potpunosti devastirano i isknjiženo iz poslovnih knjiga Poduzeće je bilo prisiljeno iznajmiti skladišni prostor od firme "Velmos" i sklopiti ugovor o zakupu, a ugovoreni iznos kompenzirati sa njihovim dugom za vodu.

Uvidom u analitičke kartice na poziciji troškova reprezentacije smo utvrdili da uz račune za ugostiteljske usluge ne postoje priložene specifikacije računa koje bi obezbjedile transparentnije trošenje sredstava.

Na poziciji putnih troškova uvidom u dokumentaciju smo utvrdili da postoje uredne evidencije na kojima su iskazani destinacije, iznosi, vrijeme polaska i dolaska, odluke i izvješća.

Na poziciji naknada radnicima i stanovništvu iskazuju se pomoć u slučaju smrti, otpremnine, ugovori o djelu, naknade članovima upravnog odbora, privremeni i povremeni poslovi, naknade porodiljama i na one isplate za koje postoje poreske obveze one se obračunavaju i plaćaju sukladno zakonskim propisima.

Na poziciji ostalih troškova poslovanja iskazuju se naknade za korištenje građevinskog zemljišta, troškovi komercijalne revizije, troškovi zaštite objekata, JP Parkovi, troškovi sudskog vještaka, sudske takse, školarine itd.

b) Ostali rashodi

Vrsta rashoda	R.J.1-Zapad	R.J. 2-Istok	Ukupno
Rashodi od otpisa ulaganja	-	6.149	6.149
Otpis stalnih sredstava po inventuri	9.217	-	9.217
Manjkovi	26.588	973	27.561
Kazne,penali,naknade šteta	5.186	-	5.186
Otpis nenapl. potraž.(do 90 dana)	798.418	-	798.418
Rashodi iz ranijih godina	782.152	42.878	825.030
U K U P N O :	1.621.561	50.000	1.671.561

Na poziciji rashodi iz ranijih godina najznačajniji iznos u iznosu od 699.680 KM odnosi se razliku poreza i doprinosa na plaće iz 2000. godine koji nisu bili obračunati i evidentirani. Ovaj obračun i evidentiranje je izvršeno naknadno u 2004. godini, a nakon finansijske kontrole.

Preporuka upravi:

- **Da uprava sukladno obveznosti primjene zakonskih propisa gdje su oni odgovorni za zakonitost u radu rješavanje problema uplate poreza i doprinosa na plaće stavi u prioritet u svom radu.**

4.6. Stalna sredstva

Revizijom je utvrđeno da je uprava Poduzeća donijela Odluku o popisu i formiranju popisnih komisija za popis sredstava i obveza za 2004. godinu, dana 03.12.2004. godine broj: U-756/04.

Navedene Komisije sačinile su izvješće o popisu sredstava i obveza za 2004. godinu na osnovu kojih je Gradsko vijeće donijelo Odluku o usvajanju izvješća o popisu sredstava za 2004. godinu (Odluka od 15.02.2005. broj U-105/05).

Amortizacija materijalnih stalnih sredstava se obračunavala u 2004. godini po linearnoj metodi sukladno sa važećim propisima u visini od 75 % propisanih stopa utvrđenih Nomenklaturom sredstava za amortizaciju, i to pojedinačno i automatski preko softvera za svako stalno sredstvo.

U finansijskim izvješćima i knjigovodstvenim evidencijama na dan 31.12.2004. godine Poduzeće je iskazalo sadašnju vrijednost stalnih sredstava u iznosu od 23.443.099 KM.

Promjene koje su se dešavale na stalnim sredstvima tokom revidirane 2004. godine ilustrujemo slijedećom tabelom:

Naziv stalnog sredstva	Nabavna vrijednost 01.01.2004.	Nabavna vrijednost 31.12.2004..	Amortizacija za 2004.	Ukupno ispravka	Neto vrijednost 31.12.2004
Zemljište	390.175	390.175	-	-	390.175
Građevinski objekti	20.024.411	21.144.758	456.699	8.945.384	12.199.374
Oprema	7.756.121	8.263.780	466.948	5.408.365	2.855.415
Investicije u tijeku	3.676.711	5.821.819	-	-	5.821.561
Nematerijalna ulaganja	413.055	433.775	-	-	433.775
Knjige i muzejski eksponati	8.975	8.975	-	-	8.975
Stanovi	1.733.824	1.733.824	-	-	1.733.824
Ukupno:	34.003.272	37.797.106	923.647	14.353.748	23.443.099

Revizijom je utvrđeno da za dio zemljišta i građevinskih objekata nije upisano pravo vlasništva u Zemljišno knjižno ured i da je u tijeku taj dio posla, a na tu imovinu se sukladno računovodstvenim standardima obračunava amortizacija.

Kada su u pitanju objekti komunalne infrastrukture (vodocrpilišta, crpne stanice, kolektori) kojima vodovod upravlja radi se o objektima koji su zbog svog značaja za komunalnu infrastrukturu a sukladno Zakonu o vodama F BiH, izvan pravnog prometa, te stoga neće biti ni predmetom predstojeće privatizacije i u vlasništvu su županija ili F BiH ili Grada Mostara, a Poduzeće nad tim objektima ima samo pravo upravljanja i održavanja.

Revizijom smo utvrdili da su u 2004. godini ukupne investicije za stalna sredstava iznosile u R.J. 1 2.047.535 KM a toga iz vlastitih sredstava je nabavljeno 14.572 KM a ostalo iz kredita Svjetske banke. U R.J. 2 nabavljeno je ukupno 224.394 KM od čega iz vlastitih sredstava 22.980 KM a ostatak iz kredita Svjetske banke.

U financijskim izvješćima su iskazani i stanovi u iznosu od 1.733.824 KM. Ovdje se radi o prijeratnim stanovima, koji su sukladno zakonskim propisima otkupljeni sukladno Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo. Trebali su do sada biti isknjiženi, ali zbog nedonošenja odgovarajuće odluke to se još nije desilo pa smo mišljenja da se ovaj nedostatak treba što prije otkloniti isknjižavanjem.

Preporuka upravi:

- **Da organi upravljanja i rukovođenja u narednom periodu, a u suradnji sa osnivačem obezbijedi definiranje imovinskih odnosa za dio zemljišta i građevinskih objekata.**
- **Da organi upravljanja i rukovođenja donesu potrebne akte kako bi se stanovi isknjižili iz knjigovodstvenih evidencija.**

4.7. Javne nabavke

U tijeku reviziju smo izvršili uvid u proces nabavki kako bi se uvjerali da li se provodi Uredba o javnim nabavkama s tim da nismo vršili uvid u dokumentaciju koja se odnosi na nabavke iz sredstava Svjetske banke jer su predmet posebne revizije koju redovno obavlja Svjetska banka. Utvrdili smo da postoji posebno povjerenstvo za prihvatanje, otvaranje i vrednovanje ponuda imenovano Odlukom broj: U-591/03 od 18.09.2003. godine. Postupak za provođenje nabavke roba, usluga i radova isključivo po nalogu nadležnog rukovoditelja. Interni akt kojim se definiraju robe manje vrijednosti na koje se Uredba ne primjenjuje nije bio donesen, jer nije bilo imenovano tijelo imenovanja nadležno za njegovo donošenje. Bodovanje ponuda

vršeno je na temelju internog akta o kriterijima i postupku procjene ponuda koji je povjerenstvo usvajalo za svako pojedinačno nadmetanje. Problemi koji su se pojavljivali prilikom provođenja javnih nabavki, a koji su posebno bili izraženi kod nabavki manjih vrijednosti zbog nepostojanja ranije navedenog internog akta su visoki troškovi postupka nabavke i dugi rokovi, te mali broj zainteresiranih ponuđača, što je često usporavalo postupak ili ga potpuno onemogućavalo. Izvršili smo uvid u akte koji su donešeni kao što su: odluke o imenovanju komisije, interni akt o kriterijima i postupka procjene ponuda, odluka o otpočinjanju procesa nabavki i druge.

Kod nabavke putničkog vozila PASSAT koje je nabavljeno putem lizinga, utvrdili smo da nije izvršen u potpunosti sukladno Uredbi o javnim nabavkama, a kako u poduzeću objašnjavaju da tada nije bila formirana komisija za nabavke. Naime, odabir je izvršen na osnovu poziva ponuđačima sa navedenim modelom vozila. Obezbjedene su tri ponude i izabrana je najniža. Odlukom direktora je izvršena nabavka. Mišljenja smo da procedura nije u potpunosti ispoštovana iz razloga što oglašavanje nije bilo javno, nije se desilo komisijsko otvaranje ponuda (nije transparentno), nije izvršeno nikakvo bodovanje, nisu postojali kriteriji itd. Ovo vozilo je uknjiženo u poslovne knjige i prilikom nabavke je plaćen pripadajući porez na promet proizvoda.

Kao poseban izdvojen segment ističemo aktivnosti koje se vode po projektima pod nadzorom Svjetske banke, a koji se financiraju iz sredstava iste. Tijekom 2004. godine Tim za implementaciju projekta «Vodovod i kanalizacija grada Mostara» - kredit IDA 2400 BOS potpisao je devet ugovora na temelju kojih su vršene aktivnosti na: Sanacija upravne zgrade, rekonstrukcija izvorišta, izgradnja rezervoara za snabdijevanje pitkom vodom, nabavka pumpi za vodu i ostalih objekata potrebnih za snabdijevanje pitkom vodom.

Po navodima odgovornih osoba u Poduzeću koji su uključeni u projekat Svjetske banke svi gore navedeni ugovori su implementirani sukladno sa smjernicama i procedurama za nabavku roba, radova i usluga Svjetske banke. Također su svi predmet međunarodne revizije koja se obavlja svake godine. Ovi ugovori su prezentirani Timu Ureda za reviziju. Iz ove dokumentacije smo utvrdili da ukupan kredit iznosi 12.000.000 US\$ po kamatnoj stopi od 0,75% na neiskorišteni iznos kredita u razdoblju od 25 godina uz greis period od 10 godina. Kredit je odobren 31.12.2001. godine. Ovaj kredit je Poduzeće dobilo od F BiH, a preko države BiH kao supsidijarni kredit za projekte koje provodi F BiH.

Preporuka upravi:

- **Da organi upravljanja i rukovođenja u narednom periodu, u potpunosti poštuju Zakon o javnim nabavkama i da sukladno tome donesu sve potrebne interne akte.**

4.8. Obveze

U finansijskim izvješćima na dan 31.12.2004. godine iskazane su ukupne obveze 31.897.071 KM od čega su dugoročne 18.013.000 KM i kratkoročne 13.884.071 KM:

- Dobavljači 6.818.002 KM
- Krediti 15.208.042 KM
- Porezi i doprinosi 5.994.459 KM.
- Dugoročna razgraničenja, kratkoročna razgraničenja i ostale obveze 3.876.568 KM.

Dobavljači

U dijelu koji se odnosi na dobavljače najznačajnije obveze odnose se na utrošenu električnu energiju u ukupnom iznosu 5.912.292 KM od kojeg iznosa je Elektroistribucija pokrenula tužbu protiv RJ. 2 u vrijednosti od 3.833.891 KM. Razlog ovog utuženja je prispjelost neplaćenih računa za struju u pisljeratnom periodu.

Pored ove tužbe postoje i tužbe koje su pokrenute protiv Poduzeća radi naknade štete i uglavnom se odnose na plavljenje određenih roba ili naknadu neke druge štete usljed izlivanja vode ili korištenja zemljišta. Ove utužene obveze iznose ukupno 401.227 KM.

Iz navedenog je vidljivo da je uprava u dosadašnjem poslovanju stvorila visoke obveze što će značajno negativno uticati na poslovanje u narednom periodu.

Kredit

U R.J. 2 su iskazani krediti:

- za nabavku auta u iznosu od 16.538 KM po Odluci Upravnog odbora.
- Kuvajtski fonad za Arapski ekonomski razvoj za nabavku specijalnog vozila WOMA u iznosu od 120.629 KM po stopi od 3,5% na period 10 godina.

U RJ.1 su iskazani krediti:

- Kredit Svjetske banke potpisan na nivou F BiH u iznosu od 12.000.000 US\$ koji je pod kontrolom Svjetske banke i njihovih revizora. Kredit završava u 2005. godini po kamatanoj stopi od 0,75% na neiskorišteni iznos kredita na period od 25 godina uz greis period od 10 godina..
- lizing za auto u iznosu ukupno 39.293 KM, a na dan 31.12.2004. godine je iznosio 7.863 KM koji je otplaćen 01.06.2005. godini.
- Kuvajtski kredit u iznosu od 120.610 KM na dan 31.12.2004. godine za nabavku specijalnog vozila WOMA po stopi od 3,5% na period od 10 godina.

Porezi i doprinosi

Porezi i doprinosi na plaće na nivou Poduzeća su objašnjeni u poglavlju plaća, a ostali porezi i doprinosi odnose se na:

- obaveze za poreze u iznosu 174.841 KM
- obaveze za vodni doprinos u ukupnom iznosu od 1.303.975 KM.
- obaveze za ostale poreze u iznosu 1.987 KM

Posebne vodoprivredne naknade za iskorištenu vodu i posebne vodoprivredne naknade za zaštitu voda su uplaćivane na naplaćenu realizaciju, a ne na obračunatu što je u suprotnosti sa odredbama Zakona o vodama u FBiH.

U R.J.2 se porez na usluge plaća na naplaćenu realizaciju. Ovakav način se koristi kod projekata priključka vode stanovnicima. S obzirom da se ovi priključci ugovaraju na rate sa stanovništvom u dosta slučajeva stanovnici ne ispoštuju svoje obaveze pa su u Poduzeću primjenili ovu politiku. Utužene tražbine se odnose na takve slučajeve.

Kratkoročna razgraničenja i rezerviranja

Na dan 31.12.2004. godine u finansijskim izvješćima na ovoj poziciji iskazano je kako slijedi:

Naziv	RJ.1	RJ.2	Ukupno
Unaprijed obračunati i odgođeni prihodi-Hercegovina osiguranje	479.452	-	479.452
Donacija materijala	185.779	68.582	254.361
UKUPNO:	665.231	68.582	733.813

Druge obveze

Na dan 31.12.2004. godine u finansijskim izvješćima na ovoj poziciji iskazano je kako slijedi:

Naziv	RJ.1	RJ.2	Ukupno
Obveze prema zaposlenim za neto osobni dohodak u XII/04 a isplaćen u I/05	109.037	21.136	130.173
Obveze za primljene predujmove	17.660	6.230	23.890
Obveze za kamate po zapisniku iz 1999. godine	183.734	-	183.734
UKUPNO:	310.431	27.366	337.797

Preporuka:

- **Da organi upravljanja i rukovođenja kao i osnivač koji je ujedno i 100% vlasnik Poduzeća se potrudite i uložite maksimalne napore kako bi se razriješila postojeća situacija sa nagomilanim obvezama. Poduzeće nije u stanju samo riješiti ovaj problem pa je potrebno da se uključe i drugi zainteresirani subjekti, jer se radi o problemima u Poduzeću čija osnovna zadaća je od interesa za čitavu lokalnu zajednicu.**

4.9. Zalihe

Na dan 31.12.2004. godine u financijskim izvješćima iskazane zalihe iznose ukupno 3.821.572 KM. Iste se vode po nabavnoj vrijednosti. Ovako značajan iznos zaliha je iz razloga što se izvode značajni projekti koji se financiraju iz kredita Svjetske banke pa samim tim i predmet revizije od strane Svjetske banke tako da Tim Ureda za reviziju nije revidirao tu oblast. Na kraju obračunskog period je izvršen popis zaliha i utvrđeni su viškovi i manjkovi za koje su donešene odgovarajuće odluke.

Naziv	2004	2003
Sirovine i materijal	3.797.425	2.023.445
Rezervni dijelovi	7.954	151.555
Sitan inventar	156.172	26.682
Ispravka vrijednosti zaliha	(139.979)	(157.701)
UKUPNO:	3.821.572	2.043.981

4.10. Vanbilančna evidencija

Vanbilančna evidencija u bilanci stanja za dio u iznosu 19.526 KM se odnosi na dvije pumpe za vodu koje je Grad Mostar kupio i dao na upotrebu i sade ne koriste, a drugi dio vanbilančne evidencije u bilanci stanja za dio od 3.973.567 KM se odnosi na građevinski dio, opremu i ostalo. Tim Ureda za reviziju je izvršio uvid u kartice iz 1999. godine u kojim je stanje identično onom na karticama iz 2004. godine. Kartice iz 1999. godine su kontinuitet iz 1993. godine koje su nam također stavljene na uvid. Na karticama iz 1999. godine su evidentirana stanja kako slijedi:

Kartica	Opis	Iznos
990	Lijeva obala	2.916.169
990/1	Sredstva u pripremi-grad. dio	690.239
990/2	Oprema	132.305
990/3	Ostalo	190.401
990/4	Investicioni materijal-Gnojnice	27.142
990/5	Investicioni materijal-Blagaj	17.311
UKUPNO:		3.973.567

4.11. Interna kontrola i IT sistem

Provedenom revizijom izvršili smo procjenu da li sistem internih kontrola pomaže zaštititi imovine i resursa i da li omogućava tačnost i cjelovitost računovodstvenih evidencija i pouzdanost financijskih izvješća u Poduzeću.

Utvdili smo da Poduzeće nema organiziranu internu kontrolu kao posebnu službu, ali i da sistem internih kontrola organiziran kroz sve segmente nije dostatan za potpunu zaštitu imovine te stoga smatramo da menadžment treba usmjeriti posebnu pažnju novom Zakonu o javnim poduzećima te sukladno tome obezbijediti efikasan sistem internih kontrola.

U dosadašnjem radu u Poduzeću su financijske evidencije za RJ. 1 i RJ. 2 vođene potpuno odvojeno. Jedino su na kraju obračunskog perioda podaci objedinjavani i sačinjavan je jedinstven obračun. Sklopljen je ugovor o isporuci novog softvera kako bi se obezbijedilo jedinstveno evidentiranje poslovnih promjena sa firmom Ocean na javnom natječaju. U RJ. 1 je proces implementiranja u tijeku, međutim u RJ. 2 postoje određeni problemi zbog sporosti od strane firme Ocean. S obzirom da se problemi pojavljuju u samom početku mišljenja smo da menadžment treba razmotriti nužnost dalje saradnje sa ovim isporučioцем ili da novim ugovorom postigne bolju suradnju od strane isporučioца.

Preporuka upravi:

- **Da se značajno poboljšaju sistem internih kontrola i izvrše konačno i definitivno ujedinjenje svih službi koje bi djelovale kao jedinstvena cjelina.**
- **Da se ponovo razmotri sklopljeni ugovor sa isporučioцем informatičkog sustava kako bi se otklonili problemi u funkcioniranju Poduzeća.**

KOMENTAR

Uprava Poduzeća se u ostavljenom roku očitovala na nacrt Izvješća, u kojem su u cjelosti bez primjedbi prihvatili naše nalaze i date preporuke. U navedenom očitovanju navode korake, koje namjeravaju poduzeti sukladno našim preporukama. Razumijevajući navedeno očitovanje još jednom upozoravamo upravu na članak 41. Zakona o javnim poduzećima «Skužbene novine F BiH» broj: 08/05, koji reguliše nedopuštene aktivnosti u javnim poduzećima, a posebno na dio koji se odnosi na zabranu isplate plaća zaposlenim protivno odredbama važećih Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju.

Viši revizor

Ismeta Junuzović, dipl. oec.

Revizor

Fuad Velić, dipl. oec.